

Nomen en waarden

Al bijna veertig jaar beschikt ons land over normen voor een honderdtal stoffen in grond en grondwater. Deze normen zijn een handig hulpmiddel bij de besluitvorming over het hergebruik van grond en de sanering van de bodem. Verschillende landen hebben de Nederlandse systematiek overgenomen. De normen voorzien daarmee in een grote behoefte.

De lijst met normen werd opgesteld door de Hoofdinspectie van de Volksgezondheid voor intern gebruik, in de nasleep van de bodemsanering van Lekkerkerk-West. Per stof waren drie waarden geformuleerd: een A-waarde voor schone grond, een B-waarde voor de noodzaak tot nader onderzoek en een C-waarde voor de noodzaak van een sanering. Al snel beschikte heel bodem sanerend Nederland over de normen en werd de lijst officieel gepubliceerd.

De waarden waren indicatief. Met goede argumenten was afwijken toegestaan. Tot een rechter daardoor een streep haalde: de waarden moesten voortaan als echte norm worden beschouwd. Sindsdien zijn de normen sterk verbeterd. De A-waarden en de C-waarden zijn verbijzonderd naar de verschillende grondsoorten, via een formule met daarin het gehalte aan organische stof en klei. De A-waarden heten tegenwoordig Achtergrondwaarden of AW-2000. Deze waarden zijn gebaseerd op een onderzoek uit het jaar 2000 naar de chemische samenstelling van bodems in onverdachte gebieden. De C-waarden heten tegenwoordig Interventiewaarden. Zij zijn afgeleid op basis van risico's voor mens, plant en dier.

De normen zijn vooral van belang voor gevallen van bodemverontreiniging die ontstaan zijn voor het jaar 1987. Toen werd de Wet bodembescherming van kracht, met daarin verankerd de zorgplicht voor de bodem. Gevallen die voor dat jaar zijn veroorzaakt, worden beoordeeld op de risico's die daarvan uitgaan. De Interventiewaarden zijn voor die gevallen dus van groot belang.

Gevallen van bodemverontreiniging die na 1987 zijn ontstaan worden strenger beoordeeld. Gelet op de zorgplicht mochten die immers niet ontstaan. De verontreiniging moet in beginsel in zijn geheel worden weggenomen, waarbij wel de termen redelijkheid en billijkheid gelden. In die zin komen de normen toch weer van pas.

Ook bij het hergebruik van verontreinigde grond wordt volop gebruik gemaakt van het normstelsel, waarbij aparte waarden zijn afgeleid voor het gebruik rond woningen en in industriële omgeving. De organisatie van Bodem Breed heeft besloten om tijdens de komend editie van dit jaarcongres aandacht te besteden aan de achtergronden van de bodemnormstelling. In een speciale sessie wordt tekst en uitleg gegeven over de Nederlandse bodemnormen. Hoe zijn zij afgeleid? Hoe betrouwbaar zijn zij? Mag je ervan afwijken? En hoe leid je een norm af voor een nieuwe stof? Deze sessie is extra van belang omdat gemeenten binnenkort zelf normen mogen gaan afleiden. Dan kun je maar beter van de hoed en de rand weten!